

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 15/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 13, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4CoCsp/17/2023 z 30. júna 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/110/2024 z 26. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 až 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením krajského súdu sp. zn. 4CoCsp/17/2023 z 30. júna 2023 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/110/2024 z 26. septembra 2024. Sťažovateľka navrhuje zrušiť uznesenia krajského súdu z 30. júna 2023 a najvyššieho súdu z 26. septembra 2024 a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka zároveň navrhuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola sporovou stranou v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 60Csp/167/2022 v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa proti Bytovému družstvu Petržalka (ďalej len „žalovaný“) domáhala určenia neplatnosti písomného hlasovania, ktoré sa uskutočnilo 16. a 17. októbra 2022. Sťažovateľka zobrala svoju žalobu v celom rozsahu späť podaním z 8. februára 2023, pričom dôvody neuviedla. Okresný súd uznesením sp. zn. 60Csp/167/2022 z 27. februára 2023 konanie o žalobe zastavil (výrok 1) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok 2). Súd prvej inštancie skúmaním procesnej zodpovednosti na oboch sporových

stranách dospel k záveru, že procesné zastavenie konania zavinila sťažovateľka, keďže neuviedla dôvody späťvzatia žaloby.

3. V odvolaní sťažovateľka namietla, že dôvodom späťvzatia žaloby bola účelovosť konania žalovaného, ktorý udelil plnomocenstvo advokátovi na zastupovanie v konaní, čím poručil čl. 3 bod 7 zmluvy o výkone správy, keďže na takýto úkon nemal súhlas vlastníkov v bytovom dome. Žalovaný si pritom už predtým zvolil ako právnu zástupkyňu svoju zamestnankyňu. Uvedeným spôsobom došlo k úmyselnému navýšeniu trov konania, ktoré bude musieť znášať sťažovateľka.

4. Krajský súd ako súd odvolací sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, pričom osobitne k námietke o porušení zmluvných povinností žalovaným akcentoval, že žaloba smeruje proti žalovanému, ktorý v danej veci nie je v postavení zástupcu vlastníkov bytov, preto súhlas vlastníkov bytov na udelenie plnej moci na zastupovanie žalovaného v tomto konaní neprichádzal do úvahy.

5. O dovolaní, ktoré sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol.

6. V podstatnom najvyšší súd zdôraznil, že odôvodnenie odvolacieho súdu nezaložilo procesnú vadu zmätočnosti, keďže odvolací súd sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami a rozhodujúcimi skutočnosťami. K námietke arbitrárneho postupu neaplikovaním § 257 CSP najvyšší súd akcentoval v súvislosti s ťažiskovou argumentáciou poukazujúcou na porušenie zmluvných povinností zo strany správcu bytového domu, že žalobkyňa v predmetnej žalobe označila za žalovaného správcu bytového domu, ktorý predstavuje samostatný subjekt odlišný od vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a ktorý z tohto dôvodu nemá ani oprávnenie spojené s hlasovaním na schôdzach vlastníkov. Na strane žalovaného išlo od počiatku o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v konaní. Z uvedeného dôvodu preto argumentácia sťažovateľky o vedomom porušení zmluvných povinností nemôže obstať, správca bytového domu je totiž oprávnený so súhlasom vlastníkov uzavrieť zmluvu o poskytnutí právnej pomoci s vybraným advokátom a udeliť mu v mene vlastníkov plnú moc na zastupovanie (čl. 3 bod 7 zmluvy o výkone správy) iba pre prípad, že zastupuje v konaní pred súdom a iným orgánom verejnej moci vlastníkov, proti ktorým smeruje návrh na začatie konania podaný prehlasovaným vlastníkom bytu v dome, čo nie je prípad sťažovateľky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka nesúhlasí s rozhodnutiami súdov a zastáva názor, že súdy neochránili jej právo slabšej stránky sporu, čím bolo porušené jej právo na súdnu a inú právnu ochranu.

8. Sťažovateľka videla existenciu procesnej vady podľa § 420 písm. f) CSP v tvrdení, že podaná žaloba smeruje proti žalovanému, ktorý v danej veci nie je v postavení zástupcu vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, preto súhlas vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome na udelenie plnej moci advokátovi na zastupovanie žalovaného v tomto konaní neprichádzal do úvahy.

9. V odôvodneniach svojich rozhodnutí sa vo veci konajúce súdy nevyrovnali s porušením povinnosti dohodnutej v zmluve o výkone správy, čo spôsobuje arbitrárnosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti z dôvodov obsiahnutých v časti II tohto uznesenia, ktorá porušuje základného právo na súdnu ochranu. Pre úplnosť ústavný súd na tomto mieste akcentuje, že tvrdenie o porušení čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré sťažovateľka uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

11. Hneď v úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd musí konštatovať, že napriek kvalifikovanému právnomu zastúpeniu sťažovateľky petit ústavnej sťažnosti nekorešponduje s jej dôvodmi. Sťažovateľka v naformulovanom petite v bode 1 od ústavného súdu žiada, aby vyslovil porušenie v bode 1 označených práv postupom všeobecných súdov, avšak z nasledujúceho bodu petitu (2), ktorým sa domáha kasačného aspektu uplatnenia právomoci ústavného súdu, a ako aj zo samotného textu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiam odvolacieho súdu aj dovolacieho súdu ako výsledku ústavnou sťažnosťou napadnutého postupu. V dôsledku popísaných skutočností a s poukazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 514/2020 z 18. novembra 2020 aj napriek opísanej diskrepancii petitu ústavnej sťažnosti s jej dôvodmi ústavný súd ustálil predmet predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti tak, ako to je uvedené v záhlaví a v bode 1 tohto uznesenia.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky následne predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením krajského súdu:

13. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorým sa riadi konanie pred ním. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí s prihliadnutím na princíp subsidiarity takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 1/2017).

14. Ústavný súd konštatuje, že proti uzneseniu krajského súdu z 30. júna 2023 vydanému v napadnutom konaní podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu vady zmätočnosti, ktorej existenciu odôvodnila argumentmi totožnými s tými, ktoré namieta aj v tejto ústavnej sťažnosti (časť II tohto

uznesenia), pričom najvyšší súd sa argumentáciou zaoberal v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu a túto aj vecne preskúmal.

15. Z uvedeného dôvodu ústavný súd uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy a ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

16. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd v súvislosti s východiskami rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že s prihliadnutím na už zmieňovaný princíp subsidiarity, ktorým sa riadi konanie pred ním, nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

17. V zmysle už prezentovaných záverov sa ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu sústredil a zameral na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky, ktorú uplatňovala v podanom dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

18. Ústavný súd v relevantnej časti rozhodnutia aj s poukazom na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti, prípadne dôvodnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 494/2020).

19. Z podstatných častí odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vydaného v napadnutom konaní vyplýva, že najvyšší súd sa dovolacou argumentáciou sťažovateľky, ktorú zopakovala v ústavnej sťažnosti a ktorá atakovala nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, vysporiadal ústavne-udržateľným spôsobom. V uznesení z 26. septembra 2024, predovšetkým v jeho bodoch 14 a nasledujúcich, najvyšší súd výstižne v kontexte rozhodujúcej otázky týkajúcej uplatnenia zásady procesného zavinenia zastavenia konania pri rozhodovaní o priznaní nároku na náhradu trov konania konštatoval koherentnosť a logickosť dôvodov odvolacieho súdu, ktoré

vychádzali z aplikácie § 256 ods. 1 CSP a zo zásady zavinenia zastavenia konania s tým, že sťažovateľka ako žalobkyňa zastavenie konania zaviniła.

20. Ústavnú udržateľnosť je zároveň nutné konštatovať aj v súvislosti s vysporiadaním sa najvyššieho súdu s námietkou sťažovateľky, ktorou atakovala porušenie čl. 3 bodu 7 zmluvy o výkone správy zo strany žalovaného. Posúdenie predmetu konania vo veci samej, podľa ktorého určenie neplatnosti písomného hlasovania na podklade sťažovateľkou podanej žaloby smeruje (výlučne) proti správcovi bytového domu (žalovanému), je dostatočnou premisou pre prijatý záver o tom, že žalovaný nie je v takomto prípade v postavení zástupcu vlastníkov bytov, a preto je vylúčené porušenie čl. 3 bodu 7 zmluvy o výkone správy tým, že na konanie splnomocnil ako svojho zástupcu advokáta.

21. Správanie žalovaného spočívajúce v splnomocnení advokáta je tak, ako na to správne poukázal aj najvyšší súd (bod 20 uznesenia najvyššieho súdu z 26. septembra 2024), výrazom uplatnenia základného práva na právnu pomoc zakotveného v čl. 47 ods. 2 ústavy a už len z uvedeného dôvodu takéto správanie nemožno posudzovať v neprospech žalovaného či na jeho ťarchu, resp. považovať ho za šikanózne.

22. Odôvodnenie najvyššieho súdu obsiahnuté v jeho uznesení z 26. septembra 2024 je preto s prihliadnutím na už uvedené preskúmateľné a konzistentné, zodpovedajúce ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa uplatnenia procesnej zodpovednosti za zastavenie konania pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

23. Najvyšší súd v dôvodoch uznesenia vydaného v napadnutom konaní odpovedá na východiskovú námietku uplatnenú sťažovateľkou v dovolaní ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie obsiahnuté v tomto uznesení nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

24. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery najvyššieho súdu prezentované v uznesení vydanom v napadnutom konaní, ústavný súd, prihliadajúc na čiastkové závery, hodnotí námietky sťažovateľky o porušení základného práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením najvyššieho súdu v napadnutom konaní ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu